

НЕКРОЛОЗИ

РИСТА Т. НИКОЛИЋ

ПРОФЕСОР, УПРАВНИК ЕТНОГРАФСКОГ МУЗЕЈА У СКОПЈУ, РОБЕН АПРИЛА 1877 Г. У ВРАЊУ

Повучен, скроман, радан, пок. Риста је лагано али поуздано крчио себи пут у нашим научним круговима, док се пред почетак ове ратне периоде није толико израдио, да је, по општој оцени, заузео угледно место у малом броју наших истакнутих географа.

То је врањски ђак, али је матуру добио 1896. у Нишу. Риста је ушао пун воље у стари историјско-филолошки одсек на Вел. Школи. Ни у Географском Заводу ни иначе није показивао никакву одређену склоност ка некој географској дисциплини. Тек касније, са појавом ужег Географског Семинара, кад су започета антропогеографска испитивања, он је био у првој десетини тих радника, особито задахнутих овим новим послом. За кратко време, после неколико екскурзија по околини Београда, ушао је толико у посао да је могао самостално радити и друге у то упутити. Записници са седница ужег Семинара говоре да је Риста био готово најактивнији и највише запослен око сређивања материјала, који је са свију страна обилато пристизао. У овоме правцу он је дао четири рада који иду овим редом: *Околина Београда* у II књ. *Насеља, Врањска Пчиња* у II књ. *Насеља, Пољаница и Класура* у III књ. и *Крајиште-Власина* у VIII књ. *Насеља*, — четири студије које треба сматрати за углед у нашим антропогеографско-етнографским испитивањима. Вечито тачан, до најмањих ситница, у своме приватном животу, он је такав и у овим својим највећим оригиналним радовима; — за области, које је Риста прошао и испитао, немамо шта више у овоме погледу очекивати од другога.

Осим ових великих радова Риста је као студент и одмах по изласку из школе постао један од главних сарадника на *Прегледу географске лихерашуре о Балкан. Полуострву*; последње две свеске овога часописа имају његове реферате. У друштву са г. Јовановом Ердељановићем дао је важно дело: *Трговачки центри и путеве по српским земљама у средњем веку и у турско доба*, награђено од београдске општине првом видовданском наградом 1899. г.

Риста Николић је био један од главних оснивача *Српског Географског Друштва* и један од првих, врло вредних сарадника на *Гласнику*. Али сад не само као антропогеограф, већ и као глациолог, и нарочито као етнограф. Његова прва, али темељна студија о глацијацији Шаре и Кораба, у 87. „Гласу“ С. К. А. представља крупан успех за

нашу научну Географију; претходни извештај о истоме питању изашао је у I св. *Гласника*. За овим успешним радом дошли су други, истина мањи: глацијација Суве Планине у II св. и глацијација Копаоника и Старе Планине у III св. „Гласника“. За радове ове врсте треба много личнога усавршавања, много опрезности у закључивањима и напорних екскурзија; према томе се може видети вредност Ристина, особито његова енергија и воља за детаљне студије.

Риста Николић је учествовао у оба балканска рата као борац, резервни официр у I пешад. пуку. — 1913. године, кад је требало подизати Јужну Србију, био је упућен у Скопље да организује рад око научног испитивања нових територија, нарочито да створи Етнографски Музеј, коме је постављен за управника. За нешто више од године дана Риста је успео до пропутује све области, да их проучи и да прикупи знатан број предмета за музеј; нарочито је његова заслуга за стварање Научног Друштва у Скопљу. Ово је на широким основама почело испитивати нове земље у свима правцима. Али све те планове је покварио светски рат, и сав прикупљени материјал је пропао.

Крајем 1915. у нашем општем слому и Риста се са својим пуком пробио кроз Арбанију. Као ратни дописник Шумадијске Дивизије у другој половини 1916., у *Ратном Дневнику* у Солуну објављивао је дописе са бојишта, који су својом оригиналношћу привукли нарочиту пажњу, па су се врло радо и свуда у војсци тражили и читали. Све до половине априла 1917. год. остао је на томе положају неуморно радећи и многе географске и етнографске ствари; у том времену прокрстарио је кроз цео Меглен испитујући га.

Погинуо је 17. априла 1917. год. од бомбе бачене из непријатељског аероплана. Сахрањен је у порти драгоманске црквице, у Меглену.

Из списка нађене заоставштине Ристине, види се, да је осим осталог, комисија спаковала и предала депоу у Микри код Солуна и „три пакета нађених личних радова“. Све је то нажалост упропашћено, а ту је извесно било богатог материјала.

Е. Ј. Цветић.

ДР. ЈЕВТО ДЕДИЈЕР

ДОЦЕНАТ ГЕОГРАФИЈЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БЕОГРАДУ

Пок. Дедијер је рођен у Чепелици (код Билеће) 1880. год. Још као гимназиста у Мостару почео је проучавати села према „Упуствима“, с младићским убеђењем да ће тиме допринети ослобођењу свога краја. Са том основном тежњом, да научно користи националној ствари, дошао је 1902. год. у Географски Завод Велике Школе. Ту је израдио *Билећке Рудине* (II књ. „Насеља“). Али је убрзо био привучен проблемима Физичке Географије и резултат су тога интересовања били *Глацијални трагови на Зелен—Гори, Товарници и Маглићу* (69. „Глас“ Срп. Краљ. Акад.). Положивши докторски испит у Бечу 1907. год. пок. Дедијер је постављен у Земаљски Музеј у Сарајеву, где је остао до анексије. У „Гласнику Земаљског Музеја“ за 1908. год. изишли су његови чланци: *Старе сеоске породице у Херцеговини, Облици непокретне својине у Херцеговини и Прилози геолошкој историји Нерешве*. Његов најглавнији и најобимнији рад *Херцеговина* штампан је у VI књ. „Насеља“ и добио похвалне оцене од Ј. Цвијића и пок. В. Геца. *Глацијација Височице* у